

Student: Jitka Bejšovcová

Vedoucí: MgA. Jan Pfeiffer

Oponent: Mgr. Zuzana Fišerová, Ph.D.

Název bakalářské práce: Využití a vliv výtvarné výchovy na rozvoj mentálních a sociálních dovedností, vědomostí a návyků dětí s diagnosou autismu.

V své bakalářské práci vychází autorka z dlouhodobé pedagogické zkušenosti s žáky s mentální retardací kombinovanou s poruchou autistického spektra. Tato zkušenost umožňuje na formátu bakalářské práce poměrně nezvyklý dlouhodobý výzkum založený na soustavném zúčastněném pozorování.

V teoretické části práce autorka definuje základní oblasti, jimiž se ve své práci zabývá – dětský autismus, mentální retardaci a dále navazuje výzkumnou sondou. Autorka zpracovává tři případové studie chlapců ze třídy, kde vyučuje. V úvodní části výzkumu uvádí u každého z chlapců obsírnou kazuistiku (včetně rodinného zázemí, vývoje v dosavadní docházce do školy atd.) Autorka je si velmi dobře vědoma problematice situace učitele – výzkumníka, a v celé práci citlivě a profesionálně odděluje osobně zabarvené reflektivní poznámky a konkrétní věcná fakta.

V praktické části bakalářské práce autorka popisuje dvě výtvarné řady realizované v průběhu několika let v rámci výuky s pozorovanými žáky. Jednotlivé lekce respektují jak vzdělávací obsahy pro daný typ školy, tak i možnosti a omezení konkrétních žáků. Zajímavým prvkem je „posouvání hranic“ skrze výtvarné činnosti – výzvy pro konkrétní žáky v podobě překonávání osobních omezení a problémů (špinavé ruce, spolupráce, ztráta motivace, respektování zadání...).

Každá z vyučovaných lekcí je uvedena do kontextu se vzdělávacím programem. Nejen díky rozdílným cílům, které mají jednotliví žáci naplnit podle svých ISP, dává nahlédnout do problematiky plánování výuky ve vysoce individualizovaném prostředí speciální školy. U každé z lekcí dále autorka popisuje účast sledovaných žáků, jejich konkrétní výsledky, postup práce a pokroky. Volba výtvarných aktivit je dána možnostmi účastníků, zajímavý je důraz na spolupráci a prostorově i časově velkorysá řešení. U závěrečných výtvarných aktivit (roční období) bohužel pohled na jednotlivé sledované žáky chybí, není úplně zřejmé, zda se této sérii lekcí účastnili.

V závěru práce autorka shrnuje své poznatky z výtvarné výchovy se žáky s autismem. Uvítala bych zde i trochu obsáhlejší závěr výzkumné sondy – „dovyprávění“ jednotlivých příběhů (to se po částech objevuje na různých místech textu vždy u konkrétních závěrů pro konkrétní výtvarné úkoly).

Celou práci prosvítá ne úplně explicitně pojmenovaná linie výtvarného vyjádření jako způsobu komunikace (možnost vyjádření emoce, komunikační piktogramy...) – zdá se, že právě tento moment využití vizuálního jazyka by mohl být pro žáky s poruchou autistického spektra přínosný a bylo by zajímavé, pokud by autorka tímto směrem ve výzkumu pokračovala, např. v DP.

Z formálního hlediska je v práci v pořádku – text je kultivovaný, obsažný a dobře strukturovaný. Za drobný nedostatek a přehlédnutí považuji neuvedení souhlasu s účastí žáků na výzkumu v příloze bakalářské práce, k němuž autorka odkazuje na str. 24.

Souhrnné hodnocení: Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Zkuste shrnout nejvýraznější přínosy práce ve výtvarné výchově pro tři žáky, jimž jste se věnovala, pokuste se (pokud to lze) zobecnit, nejvýraznější přínosy výtvarné činnosti pro žáky s poruchou autistického spektra?

Je možné podpořit vlastní tvůrčí přístup a práci s fantazií u vašich žáků? Jak?